

UNIVERSUL LITERAR

MARILE INUNDATII DIN CAPITALĂ. — (Vezi explicatia).

NOTELE SAPTAMANII

Târgul Moșilor

Pentru Capitală, săptămâna trecută a fost exclusiv săptămâna târgului Moșilor, cu temeul lui de Jos, cu tradiționala lui veselie și însuflețire.

Așa cum se face din an în an, bătrânul târg a devenit pentru bucureștenii și mărginași o parte din viața Capitalei, care cu greu i-ar mai putea lipsi acum, cu toate teoriile economice care îl osândesc, acum când avem căi de comunicație între toate centrele, când deci nu mai e nevoie de adunările acestea negustorești spre îndestularea celor ce n'ar fi putut merge pe la orașe pentru nevoile traiului.

Târgul Moșilor, timp de cel puțin două săptămâni, dă viață și însuflețire nouă aproape întregii Capitale și rar să întâlnești pe vre-unul care să nu fi urmat obiceiului de a fi trecut măcar o seară în Moși.

Sciam deunăzi în „Universul“:

De departe, până n'apuci bine să vezi Gura Oborului, simți că intri în Moși, gălăgie, zarvă, îmbrânceli pe trotoare, gangurii cărora trei-patru lămpioane și douătrei steaguri le-au dat înfățișare de „birt național“, cu respectiva cobză și vioară; înainte: pocăneli, șuerături, strigăte tot mai tare auzite, un oftat prelung de cîmpoi abia deslușit, o duhoare particulară a birturilor naționale tot mai bine mirosită; înapoi: vuet ce se stinge, gloată ce se împrăștie, prăfăraie ce se face una cu norii. Simți că intri în Moși.

Târgul, e bălciu curat și moși rarî de tot; tinerețe însă, puzderie. Așa e. Toate se prefac pe lumea asta și vremea o scurg mai abilitri cei tineri, că moșii ar vrea s'o vadă stând pe loc vremea, sau și mai bine, de s'ar putea, întorcându-se înapoi, înapoi mult, acum douăzeci de ani baram, când se pornea cu două luni înainte de Rusali chervanele încărcate și de câte zece-douăsprezece cai trase, din țara Brașovului cu scortărie, postăvarie, abale și opinci, din Sibiu cu dogărie și olărie și coșuri și turtădulce, din munții muntenești cu poloboace lunguete și cercuri cu răchită, ce se deslătau de rodul plămădit o iarnă al lizevilor de prun, și veneau cale lungă cu popasuri scurte de umpleau toată lunca de dincoace de Pantelimon și Plumbuita și întemeiau târg în lege, fără steaguri și fără muzică, dar cu voioșie românească multă și negustorie sănătoasă și mai multă.

Sau și mai înapoi să se întoarcă vremea, atunci pe când cu Mircea cel bătrân carele a statornicit întâiul să se facă târg dincolo de apa Colentinei, întru aducere aminte a vitejilor purtătorilor lui războaie... Vremea însă nu se întoarce; Moșii au pomenit-o tot alergând și o vad și-acum trecând mereu și prefăcând mereu toate și oamenii și fapte, și postăvaria Brașovului în sevioturi englezești și țuca muntenească în spirit de rachierie, și numai tinerețea de mai ține vremea în loc, ca s'o soarbă cât o are. Căci așa e rostul col nou al vieții: ieri de loc, mâine și mai puțin și ce-o fi, azi să fie.

Ași vrea să vad pe scriitorul care să prindă din vălmășeagul acesta de viață al unui târg ca al Moșilor noștri un înțeles pe șart. Se rupe oare așa, din lume, câte un petec, care trăiește cu o viață atât de osebuită, în care oamenii pot să uite atât de desăvârșit tot ce e necaz și chin și nevoe și să trăiască măcar două trei ceasuri cu zămbet pe buze și numai cu bucurie în ochi? Se vede. Și atunci, pe petecul acela de lume, toți urmează să sunt fericiți și atunci de ce să ne mai plângem de viață? Sau „Moșii“ sunt cea mai credincioasă icoană a lumii, cu paietările ei, cu minciunile, cu zarva, cu șgomotul ei

și dacă trăiești în Moși două ceasuri este ca și când ai trăi în lume douăzeci de ani, și-ți ghemuești în acele două ceasuri toată viața, de nu i se mai vad durerile și nevoile! Se poate și-așa. Ce nu-l înșală pe om?

Și de acea dăinuiește Târgul nostru al Moșilor, și dacă se prefac el din an în an, și se face mai modern și se civilizează și se internaționalizează, sufletul nostru rămâne același cu al bătrânilor de demult care își vor fi uitat și ei necazurile în fața vre-unuia de „mânca catran și bea smocă“, sau în preajma vre-unui tucuriu ce le-ar fi înșirat cu pathos vre-un viers de inimă albastră, cum ar fi de pildă „La donna è mobile...“ pe care l-am auzit eu în Târgul Moșilor.

A. A. D.

PORTRETUL

În odaie plutea un parfum amețitor de trandafir; și în toate ungherele, pe toate mobilele, pe cover, erau risipiți trandafirii cei mai frumoși din lume...

O singură fereastră era deschisă și printre perdelele groase se strecura o undă răcoroasă de aer încărcat de mireasmă. Un bărbat, aproape bătrân, stătea în picioare, cu brațele încrucișate, dinaintea unei mari cadre de aur, drapată cu un bogat crep negru; din care, părea că se inclină o imagine frumoasă și dulce de femeie.

Portretul era al soției lui, moartă de câtuva timp. El, maestrul în pictură, nu avusese decât un singur ideal: arta sa; nu trăia decât pentru ea și printr'ansa, îmbătându-se de plăcerile ei, amețindu-se de gloria ei, fără a băga de seamă că tinerețele i se oăltoreau pe nesimțite. Târziu, aproape bătrân, întâlni pe aceeași cărare pe care el tracase ani, fără a vedea nimic, o femeie dumnezeiesc de frumoasă; fu orbit de vedenia minunată, întocmai ca de-o lumină prea strălucitoare.

O iubi—și patru ani de căsnicie, nu micșorară nimic din pasiunea aceasta de toamnă; găsea întrupat în soția lui, idealul pe care-l visase totdeauna—și o iubea ca artist și ca soț.

Intr'un amurg liniștit, această fermecătoare creatură, cu ochi profunzi, cu părul muiat în aur, se stinse așa de odată, fără să se fi știut pe unde se strecurase moartea; ziua cântase și ciripise ca ciocăria veselă, iar pe nserat, senină și rece dormea somnul de veci...

Durerea artistului fusese îngrozitoare; ore întregi se sbuciumase, a-iurând, peste acest idol de-apururi adormit; și când i-aud luat-o, lăsându-l aproape nebun, el se închise în durerea lui nemărginită, numai auzind nimic, numai văzând nimic, nesimțitor la mila și mângăerile celor din jurul lui. Sta ore întregi nemșicat, dinaintea tabloului indoliat, vorbind cu duiosțe imaginii surzătoare, ce părea că se inclină ușor din cadra de aur, sau contemplând cu o liniște sfășietoare acea fantomă pictată, acea bucată de pânză sinceră și înșelătoare...

În ziua când se împliniră trei săptămâni de când viața îi fusese zdrobită în plină nădejde, de când fericirea îi fusese subit sfărâmată, artistul presăra noianuri de trandafiri în odaie care părea un altar sfânt; și dinaintea tabloului misterios în umbră, el rămase încrămențit, ca și cum vedenia scumpă îi apărea mereu într'un nimb de lumină nouă; târziu, dintre buze prinseră a i se strecura cuvinte pătimase într'o dureasă aiurare...

— Da... da... Livinia, ești tu, frumoasă aci, după cum erai în viață... și-mi zămbesci așa nevinovat și dulce, ca atunci când te contemplam ca pe-o operă divină a naturii... Uite părul tău de aur, bogat, în care eu îmi îngropam mâinele... și ochii tăi albaștri în care eu întrezăream cerul... și mâna ta albă cu vinisoare

albastru... Dumnezeu! cât ești de frumoasă și cum mă privești... Livinia, te cheamă trandafirii pe care îi iubeai... le simți parfumul ce te învăluie?... Tu ești capul-de-operă al meu de pictură, după cum erai capul-de-operă al meu de iubire... Unde să te găsească?... Unde ești Livinia, copilul meu drag?...

Sdrobit, căzu pe-un scaun, cu chipul îngropat în mâini, cu pieptul sguđuit de hohote de plâns nepotolite... În amurg, în ora când sufletul ei, curat, sburase spre alte tărâmurile ademenitoare, artistul își încărcă brațele cu trandafiri și se îndreptă spre cimitirul unde ea dormea somnul de neturburată pace...

Ajuns la mormântul scoperit și el de noian de flori, rămase înmărmurit, la câțiva pași, zărind îngenuchiat lângă mușea crucel, pe-un tânăr frumos și foarte elegant... Pictorul simți ceva cumplit de dureros în inimă, ca și cum i-ar fi sfășiat-o cineva cu unghiele... Mai făcu un pas, dar se opri repede în loc, tremurând, cu ochii înfrigurati, pironiți asupra streinului acela care plângea și spunea cuvinte calde de iubire...

O bănuială urâtă de care se înfioră, pe care voia s'o alunge, începu să-l chinuie, încât se întreba cu groază dacă suferința aceasta de câteva clipe, nu era mai mare ca aceea care-l chinuise până atunci... Descoperi în inima lui răniță, gelozia puternică, gelozia care nu iartă nici dincolo de mormânt... De ce nu? El era aproape bătrân când se însurase cu Livinia... Ce nu se poate întâmpla în lumea aceasta rea?... Necunoscutul se ridică de jos, obosit, și abia acum văzu pe pictor, nemșicat, așa cum încrămențise în prima clipă... Surprins și el, salută pe bătrân, pe care nu-l cunoștea și nici nu știa că este soțul aceleia pe care o plângea.

Pictorul se prefăcu indiferent; după ce risipi trandafirii peste celelate flori de pe mormânt, se întoarse liniștit spre tânăr:

— Ai cunoscut și d-ta pe această superbă creatură?... Păcat că astfel de perfecțiuni ale naturii trăiesc așa de puțin... Nu era chip s'o vadă cineva și să n'o iubească...

Mi se pare că d-ta ai fost dintre amicii ei?...

Așteptă răspunsul cu puani strinși, cu unghiele înfipite în carne...

— A nu, — răspunse cu amărăciune, tânărul, — nici nu mă cunoștea! Eu o căutam, fericit s'o pot vedea măcar de departe. Pe cât era de frumoasă, ideal de frumoasă, pe atât era de castă. Își iubea foarte mult bărbatul; și apoi, numai văzând-o așa senină, ghiceai că este una din acele femei pe care trebuie să le adorî ca pe sfinte... Ah, domnule, iartă-mă că-ți istorisesc aceasta, sunt însă clipe când durerea e necăpătoare în suflet și ai spune-o chiar pietrelor...

Și streinul își duse mâna la ochi, izbucnind în hohote de plâns...

Atunci pictorul, transfigurat, aproape fericit, apucă brațul tânărului sguđuindu-l cu înfrigurare și strigând:

— Uite-te la mine, eu sunt bărbatul pe care ea îl iubea atât... Ah, cum îți eri suferința ce mi-ai pricinuit în câteva clipe... O iubeai și d-ta, tot, așa cum merita să fie iubită... Spune mereu de Livinia că era frumoasă... și eu care am pierdut-o! — Sunteți soțul ei? — Întrebă tânărul, din cale-afară mirat—uite, fără să vă cunosc, vă uram; acum vă iubesc căci îmi sunteți ceva dela dân-sa...

Pictorul, copleșit de emoțiune, îi întinse mâna și fugi pe cărare numai cătând înapoi...

— E nebun—gândi tânărul—și are dece; apoi, încet, se depărță și dân-sa, trist, cu capul în jos...

Câteva zile dela întâlnirea lui cu pictorul, la mormânt, primi următoarea scrisoare:

Domnule,

„Ai iubit pe Livinia, așa cum merita să fie iubită... Îți mulțumesc!

Ești singurul care îi vei păstra o pi-oasă amintire... Îți las portretul ei. Mă decisese să-l distrug și să mă sinucid apoi. Renunț la jumătate din planul meu; mă omor, dar îți încredințez fantoma pictată, pentru ca o veșnică tămăie să continue a arde la picioarele idolului adorat. Când am vrut să sfășiu pânza, ochii ei albaștri, profunzi, m'au privit muștrător... și n'am mai avut curajul să făptuiesc acest sacrilegiu... Păstrează acest portret scump; sunt sigur că-l vei iubi totdeauna... Adio! Soțul Livinei“.

Era adevărat; numai putând supraveții soției lui, celebrul pictor își descărcase un glonte în inima ei de mult în agonie...

Tânărul fu pus în posesia tragiciei imaginii. Mai întâi, avu o bucurie nebună; trei zile le petrecu în extas.

Dar, puțin câte puțin se liniști. În fine, după șase săptămâni, cum voia să se însoare și n'avea parale, vându admirabilul portret al Livinei pe cincizeci de mii de franci, unu muzău strein—ceea ce-l scoase din incurcătură...

Constanța-Sybilă Economu.

OGLINDA

de

CATULUI MENDES

Intr'un regat nu se mai găsea nici o oglindă. Toate fusese sparte în bucățele, din ordinul reginei; dacă s'ar fi descoperit o oglindă cât de mică, în ori și ce casă, ea ar fi omorât fără milă pe toți locuitorii. Iată și motivul acestui capriciu curios.

Așa de slută încât și cei mai uricioși monștri ar fi părut mai fermecători alături de ea, regina nu voia să fie expusă, când mergea oraș, să-și întrezărească imajinea ca și cum ar fi un bănuială și se mândrind gândeindu-se că cel puțin alte două nu se puteau vedea frumoase. Închipuiți cât de puțin satisfăcut erau femeile în țara aceea.

La ce bun să ai cel mai frumos ochi din lume, o gură roză ca trandafirul, și să îți mai înfigi și un buchet de flori în păr, dacă nu îți poți admira nici peptănătura, nici gura, nici ochii?

Dacă ar fi fost vorba să se ducă cineva să se oglindească în râuri sau lacuri, ar fi fost zadarnic, căci și râurile și lacurile țintului fusese ascunse sub lespezile de piatră bine lipite între ele; apa se scotea din fântâni așa de adânc încât nici se zărea suprafața lichidului, și nu cu ciubere, în care apa ar fi putut servi de oglindă, ci cu străchini apropiate întinse.

Disperarea era mai mare de cât vă puteți închipui, mai ales la cochetele care nu erau mai rare în țara asta ca în altele, și regina nu numai că nu compătimea pe nimeni, ci din potrivă era mulțumită ca supuși să simtă aproape tot atâta neplăcere cât nu se pot oglinzi, pe câtă mânie ar fi simțit ea dacă s'ar fi văzut într'o oglindă.

II

Era cu toate acestea, într'o mahală a orașului, o fată cu numele Iacinta, mai puțin supărată ca celelalte, căci avea un iubit.

Și când cineva îi repetă mereu că ești frumoasă nu mai ai nevoie de oglindă.

— Cu adevărat, întrebă ea; culoarea ochilor mei e așa de plăcută?

— Sunt asemănători cu albaștrele pe care ar fi căzut o picătură de chihliar.

— Dar pielea mea nu e neagră?

— Fruntea ta e mai albă ca zăpada, iar obrații tăi mai rumeni ca răsura.

— Dar buzele mele?

— Parcă's o simeură despicată.

— Și dinții?

— Boabele de orez, oricât de fine ar fi, nu's așa de albe ca dinții tăi.

— Dar de urechi nu trebuie să îți neliniștită?

— Ba da, dacă este neliniștitor să ai în părul care falțae, două scoici rose, mici, complicate ca niște garoafe abia înflorite.

Astfel își vorbeau, ea încântată, el și mai încântat, căci nu spunea nici un cuvânt care să nu fie chiar adevărat; ei îi plăcea să fie laudată și ei nu se mai sătura privindu-o.

Dragostea era din ce în ce mai aprinsă și în ziua când el o întreabă dacă vrea să o ia de nevastă, ea se roși, dar nu de spaimă și se înșeală grozav cine ar fi crezut că ea s'ar fi gândit măcar să zică nu.

Nenorocirea fu că vesteră căsătoriei să ajungă până la urechile răutăcioasei regine, a cărei singură bucurie era de-a turbura pe-a altora; și Iacinta, mai mult ca toate, era urgisită, căci era și mai frumoasă ca toate.

III

Cum se plimba, cu puțin înainte de nuntă, prin grădina, o babă se apropie de ea, cerând pomană, apoi, d'odată se dădu înapoi scotând un strigăt, ca unul care ar fi călcat pe-o broască.

— A! cerule! ce-am văzut!

— Ce ai, bună femeie, și ce-ai văzut? Spune.

— Cel mai urât lucru de pe pământ!

— De sigur însă, că nu's ești acel lucru, zise Iacinta surâzând.

— Vai! da, sărmană copilă, tu ești. E cam mult de când trăiesc pe lume, dar n'am întâlnit încă ființă mai urâtă ca tine.

— Sunt slută eu?

— De-o sută de ori mai urâtă decât așa putea spune.

— Și ochii mei?!

— Sunt cenușii ca praful, dar n'ar fi nimic dacă nu te-ai uita cruciș.

— Pielea mea...

— Ași putea spune că te-ai frecat cu funingine pe frunte și obraz.

— Dinții mei...

— Dacă frumuseța dinților ar consta în a fi mari și galbeni, n'aș cunoaște alții mai frumoși ca ai tăi.

— A! cel puțin urechile...

— Sunt așa de mari, așa de roșii și așa de păroase, sub părul tău ca fuiorul, încât nu te poți uita la ele decât cu scârba. Eu nu's de loc frumoasă și cu toate astea cred că ași muri de rușine, dacă ași avea urechi ca ale tale!

După acestea haba...—probabil pușă de regină.—fugi răzând, pe când Iacinta căzu, plângând, pe-o bancă, între doi mieri.

IV

Și în zadar se încerca cineva să scoată din mâmbirea ei „Sunt urâtă!” spunea ea mereu.

De geaba o incredința logodnicul ei că nu e așa, cu cele mai mari jurăminte.

„Lasă-mă! minți, de mila mea. Înțeleg total acum. Tu nu simți dragoste pentru mine, ei milă! cerșetoria n'avea nici un interes să mă înșele; pentru ce ar fi făcut-o? Nu e de cât prea adevărat; sunt urâtă foc. Nu pricep cum mă mai poți suferi!”

Ca să o desamăgească, el trimise mai mulți bărbați la ea: fiecare declara că Iacinta era făcută inadins ca să placă ochilor; mai multe femei chiar, spuseră același lucru, însă mai puțin afirmativ. Toate fură zadarnice; sărmană copilă rămânea veșnic cu credința că e un obiect de spaimă: „vă înțelegeți ca să mă faceți să cred?” și de oarece iubitul ei o grăbea să hotărăască, totuși, ziua căsătoriei. „Eu, nevasta ta! strigă ea, nici odată! imi ești prea drag pentru a-ți face un dar așa înspăimântător ca mine”. Vă închipuiți cât de mare fu disperarea tânărului atât de greu lovit. Căzu în genușii, se rugă, stărui, ea răspundea totdeauna același lucru: „era prea urâtă ca să se mărite!”

Ce era de făcut? Singurul mijloc de a desmănași pe babă, de a dovedi adevărul Iacintei, era să-i puie înaintea ochilor o oglindă. Dar în tot regatul nu găsea o oglindă măcar; și frica inspirată de regină era așa de mare, încât nimeni nu s'ar fi încumtat să facă una. „Ei bine! Mă

GALERIA FIGURILOR CONTIMPORANE

D-1 IACOB NEGRUTZI

Noi alesul președinte al Academiei Române, d. Iacob Negruzzi, unul din fruntașii literaturii noastre, este fiul marelui Costache Negruzzi, autorul nepretutitorilor «Păcatele tinereții», cari au fost una din păghiile ce au ajutat la înălțarea și împodobirea sufletului românesc de acum mai puțin de o sută de ani.

Mostenind toate virtuțile intelectuale și sufletești ale părintelui său, adânc văzător în inimă și în cugete, român bun și cunoscător mare al tuturor nevoilor poporului nostru, d-lui Iacob Negruzzi nu i-a fost greu să urce repede toate treptele ce duc la cea mai înaltă considerație a neamului.

E unul din cei mai vechi membri ai Academiei Române și a luat parte la toate lucrările înalte adunări pentru așezarea limbii, pentru cultivarea tuturor sentimentelor de naționalism,

de frumos și folositor, cari fac opera de căpetenie a instituției de cultură națională ce este Academia.

Memburu devotat al vechiului partid conservator, d. Iacob Negruzzi a găsit timp să ia parte însemnată și în toate luptele politice date în cei din urmă douăzeci de ani. Memburu al Parlamentului în diferite legislaturi, literatul a găsit în viața politică elemente noi pentru darul său de a scrie și două reviste politice ale d-sale, jucate de zece de ori, îi făcuseră numele foarte popular în toate straturile societății.

Academia Română i-a făcut acum înalta onoare de a-l alege prezident al său pe noul period de trei ani. E o încununare strălucită a activității distinsului academician, care rămâne în istoria dezvoltării noastre culturale de la sfârșitul veacului al XIX-lea, ca unul din cei mai de seamă înaintași.

voiu duce la palat!” zise în cele din urmă logodnicul „ori-cât de barbară ar fi stăpâna noastră, nu se poate să nu fie mișcată de lacrimile mele și de frumusețea Iacintei; ea va reveni măcar pentru câteva ore, asupra crudului ordin ce dăduse!”

Cu multă osteneală putu hotărâ pe Iacinta să meargă la regină; și apoi la ce-are servi o oglindă, de cât să o convieșă și mai mult de nenorocirea ei fără de leac...

Cu toate acestea, în cele din urmă se învoi, văzând pe logodnicul ei plângând.

V

— Ce e asta? zise răutăcioasa regină. Cine sunt oamenii aceștia și ce vor dela mine?

— Majestate, aveți înaintea voastră pe cel mai de plâns logodnic de pe pământ.

— Și pentru asta trebuie să vie să mă turbure?

— Fie-vă milă!

— Ei! ce pot face eu în supărările voastre de dragoste!

— Dacă ați permite ca o oglindă...

Regina se sculase tremurând de mânie.

— A îndrăznit cineva să-mi vorbească de oglindă? zise ea scârșind din dinți.

— Nu vă supărați Majestate, er-tare! și vă rog ascultați-mă.

Tânăra ce aveți înaintea voastră atât de gingașă și de frumoasă, își închipue că e urâtă.

— Ei bine! zise regina răzând nebunește, are dreptate! căci n'am văzut, pe cât imi amintesc, alta mai urâtă.

Iacinta, după aceste cuvinte se

simțea murind de întristare. Îndoiala numai era cu puțință, pentru că în ochii reginei, ca și în al cerșetoriei, era în adevăr așa de urâtă. Închise încet pleoapele și căzu pe treptele tronului, loșinată, de părca moartă.

Iubitul ei, auzind vorbele minci-noase începu să strige făcând pe re-gina nebună, de vreme ce mintise într'un chip așa de ordinar. Nu și timpul să mai adauge vre-un cuvânt! Păzitorii tronului îl și înhătaseră, ținându-l strâns ca într'un clește, și la un semn al reginei, unul din ei înaintă, era călăul; stătea todeauna alături de tron căci se putea să fie nevoie de el în ori-ce moment.

— Fă-ți datoria, zise ea, arătând pe cel care o insultase.

Călăul ridică liniștit o sabie lată, tocmai când Iacinta, neștiind unde se află, bătând aerul cu mâinile, deschise ochii ca după un somn greoi... și în același timp două strigăte răsunară, cu totul diferite unul de altul: un strigăt de bucurie, căci în strălucirea oțelului curat, Iacinta se văzuse destul de frumoasă, și un strigăt de durere, un muget, pentru că saluta și răutăcioasa regină își dădea sufletul, de rușine și mânie că și ea se văzuse în oglinda neprevăzută.

Const. Sghibartz

SFATURI CASNICE

Cum se curată sticlele de doctorii.—Sticlele în care au fost medicamente își pierd cu desăvârșire ori-ce miros și devin curate dacă sunt spăiate cu apă caldă și făină de muștar negru. Sticlele redevin astfel străvezii și pierd ori-ce gust înflătrat de medicamente.

RÂNDUNICEI

— După Sully Prudhomme —

Tu ce te 'nălți spre cer, măreață
Fără s'atingi munții cu brazi,
Și te coborî apoi, semeată,
Pe râii, pe mări, fără să cazî;

Tu ce coborî din înălțime
Pe fluviu late și adânci,
Și bei cu-atâta agerime,
De unde noi bem doar pe brânci.

Tu care pleci, când toamna isră
Și iarna 'n țara noastră vin,
Ca să te 'ntorcî în primăvară
Fidelă pentru-al tău cămin.

Tot ca și tine se ridică
Sufletul meu și-atinge-ușor
In vis, o parte cât de mică
Ce-atins-ai tu în al tău zbor.

Tu ce prin locuri neumblate
Te-avânți și te întorci îndată,
Tu ai în viață libertate
Și dragoste nestrămutată.

Mihail Em. Procopia

SUPRAVIEȚUITORUL

după
RÉGIS LAMOTHE

Cum intram pentru întâia oară în salonul unde eram poftit în acea seară, nu cunoșteam pe nici unul din oaspeți.

În odaia de fumat, mă găseam cam izolat, când un tânăr, vecinul meu de masă de adineauri, veni să stea lângă mine. Profitai de ocazie spre a pune câteva întrebări:

— Cine e domnul acela gros, care schiopătează, colo, la dreapta?

— Cum! nu-l cunoști? E X... renumitul industriaș.

— Și cestălat, spân și pleșuv?

— Z..., autorul dramatic.

— Dar tânărul acela ce nu pare a avea mai mult de 35 ani și are totuși părul alb, acela care vorbește în fața căminului?

— Ascultă-l, îți va răspunde el însuși.

— Își povestește istoria?

— Nu se dă nici odată în lături de a o face, ori de câte ori poate. Își produce în totdeauna micul lui efect. E drept însă că nu e banală. Să ne apropiem, vrei?

Ne scularăm și venim să ne amestecăm în grupul ce făcea cerc în jurul vorbitorului.

Cu glas tare, cam teatral și, din cauza aceasta, viclean și atingător, spunea:

...Îndată ce amicul nostru Georges, ne făcă această propunere, ne grăbirăm, tatăl meu și cu mine, să primim.

Nu ne urcaserăm nici odată în balon, și ocazia era prea frumoasă, cu un pilot cu experiența amicului nostru, ca să o scăpăm.

Georges ne spuse să fim gata și ne făgădui să ne prevină cu câteva ore mai înainte, printr'o telegramă sau prin telefon.

Trecură câteva zile. Într'o Mercuri dimineață micul bilet anunțător. Înălțarea era hotărâtă pentru orele două după amiază, în împrejurimile Parisului.

Tatăl meu, încântat, își frecă mâinile. Cât despre mine, cam turburat, recunosc, mă silii a'mi ascunde emoția.

Un automobil, cu o viteză destul de mare, ne duse la locul hotărât, unde ajunserăm cam de vreme. Georges era acolo de câțiva timp și supraveghia ultimele pregătiri ale plecării.

Trec repede, domnilor, asupra acestor amănunte. Balonul nostru „Fau” era de dimensiuni destul de mici, și cantitatea de lest pe cât mai restrânsă.

Totul mergea de minune. La orele două și jumătate ne înălțarăm dela

pământ și un vânt slab ne împinse curând, încet, în spre apus.

După Paris, fu câmpia Béauce, apoi colinele Perche. Pe la sfârșitul zilei ne aflam în plină Normandie.

— Unde ne coborâm? întrebai pe pilotul nostru.

— Acestea sunt lucruri pe cari nu le știți încă dinainte, îmi răspunse el surâzând, dar va fi, fără îndoială, în *Calvados* sau în *Orne*. De altfel, zise el, iată noaptea care vine, ceața care se ridică. Nu trebuie să întârziem prea mult.

Peste o jumătate de oră o vijelie ne împingea spre Nord și, înainte ca pilotul nostru să-și fi revenit din surprindere, eram înecați într-o ceață deasă care fugea cu noi, gonită de vânt.

Necunoscând pericolul, tatăl meu și cu mine vroiam să ne coborâm imediat.

— Cu iuteala cu care mergem, replică Georges, e imposibil! Ar fi moartea cu siguranță. Ne vom apropia cât mai mult de pământ. Numai atunci vom putea alege locul unde să ne lăsăm să cădem.

Fată de privirile noastre mirate, adăogă:

— De altfel, avem tot timpul. Mergem către Nord, dar marea e departe.

Se înșela amar. Pe când credeam că ne aflam între *Argentan* și *Falaise*, ne găseam de-asupra *Caen*-ului și Canalul Mănecei, către care ne împingea vântul, nu mai era decât la câțiva kilometri. Peste o oră, în plină mare, în plină întunecime, drama începea.

Chiciti, domnilor, în ce teribilă situație ne aflam. Nu aveam decât două mijloace de scăpare: să întâlnim un vapor, sau să ajungem în Anglia.

Prima ipoteză era puțin probabilă. Bărcile de pescari, la acea oră, erau toate la coastă. În ce privea vapoarele, sunt rare și, de sigur, nu eram în calea lor, și dacă ar fi fost, puteam fi zăriți?

Rămănea a doua: să ajungem pe coasta engleză. Trebuia cu orice preț.

După o încercare de coborâre, balonul nostru perdu o mare parte din gaz, prin urmare din puterea de înălțare.

— Nu e nimic de făcut, zise pilotul. Trebuie să asvârlim toate abiețele ce nu ne servesc.

Puțin câte puțin, nacela se desertă. Dar după fiecare ridicare, balonul reîncepea să se coboare și sgomotul valurilor, perceptibile la picioarele noastre, se auzia ca un glas de moarte.

Sacrificaram și paltoanele și o parte din haine. Tremuram de frig în vântul înepător care ne ducea, dar luptam din răspunsele spre a nu lăsa să ni se vadă suferința.

Trecură minute de groază. În zadar căutam să pătrundem întunericul, căutând acolo... acolo... punctul pământului ce trebuia să ne scape. Nu apărea, de și ceața se desfăcu încetul cu încetul.

După ce ne sfătuirăm, Georges hotărî:

— Să ne agățăm, și să tăcem cablurile nacelei!

Zis și făcut. Cu brațele și picioarele petrecute în ochiurile rețelei care strângea anvelopa, văzurăm coșul de trestie dispărând în abis.

Ușurat de această însemnată greutate, balonul se urcă dintr-o dată. Vom ajunge în sfârșit la coastă? O credeam, însă val! tragedia nu trebuia să se sfârșiască astfel. Nu era, din contră, decât un prolog.

În adevăr... — nu vreau să abuzez de atențiunea d-voastră, domnilor, și scurtez — puțin după sacrificiul nacelei, balonul nostru, desigur spart undeva, se cobora din nou către mare.

Stăruind unii lângă alții, ne priviam îngrozii.

— Nici odată nu vom ajunge în Anglia, zise Georges. Nu mai avem șanse de salvări.

— Atunci, întrebai, e moartea pentru toți trei?

SĂ FIE!...

*Supremă Dreptate—putere supremă de-apururi —
Înălță-ți stindardul de pace pe ceruri, și chiamă
'Nainte-ți poporul ce geme în lanțuri de-aramă
Și-arată-ți icoana-ți sublimă—in limpezii contururi...*

*Aprinde-ți în suflet nădejdea bogată 'n imagini,
Ridică-l pe tronul-și, să fie stăpânul pe sine;
Și dă-ți majestatea ce-o are... și 'n clipe senine —
Putința să 'nchine unicei puteri—mii de pagini!*

*Dă-ți totul ce dat 'i-e, o, vecinică Zee! Și tie
'Nălța-vo! un cântec de slavă în slove moderne... —
— Ca toată viața din plinul mișcării eterne
(Așa vreați eu astăzi), poporul—in sine— să fie!...*

n-r.

— Afară numai dacă, unul dintre noi nu se sacrifică pentru ceilalți.

— Care?
— Eu, zise Georges. Ca pilot, sunt răspunzător de viața voastră și numai pot face nimic acum spre a vă scăpa, afară numai dacă nu mă arunc în apă. Când veți ajunge la coastă veți trage numai frânghia de rupere.

— Nu te las, replică tatăl meu. Sunt cel mai în vârstă, eu trebuie să mă sacrific.

— Dar eu? răspunsei în fine. Sunt oare un laș de nu mă socotii?

Georges atunci hotărî:
— În acest caz, nu e decât un lucru de făcut: să tragem la sorți!

Și în grabă scrise, bine-rău, numele nostru pe câte o bucatică de hârtie, le îndoi și ni le întinse în palmă zicându-ne:

— Alegeți! Numele ce va eși va fi al condamnatului.

Mă supusei. Numele amicului nostru fu hotărât de soartă.

Ne zise rămas bun cu un gest, și pe când închideam ochii, palizi de groază, se lăsă să cadă în vid.

— Omul acesta a fost un erou, intrerupse unul din ascultători.

— De sigur, reluă oratorul. Dar nu fu numai el singur.

Peste un sfert de oră, balonul, din ce în ce mai desumflat, se cobora din nou fără milă spre mare. Ceața dispăruse cu totul. Stelele străluceau deasupra noastră. Vântul, tot puternic, dar egal, ne împingea regulat spre Nord. Nu mai puteam fi departe de coasta Angliei. În scurt, începeam să sperăm.

Această speranță nu trebuia să dureze. Sacrificiul nenorocitului amic nu servise la nimic. Vom pieri, tatăl meu și cu mine, în valuri.

Cum îmi arătam îngrijirea, tatăl meu declară:

— „E de prisos să murim împreună. Tu ai încă în buzunar cele două hârtiute cu numele nostru. Intinde-mi-le. Acela care va fi cruțat de soartă va fi poate cruțat și de moarte“.

Aiurit, făcui ceea ce cerea tatăl meu. El luă o hârtiuță, o desfăcu și zise:

„— Adio, fiul meu!“

Și, îndată, sgomotul unui corp căzând în apă se auzi în tăcere. Balonul mai făcu încă o înălțare în spațiu. Agățat, mă lăsa să fiu dus, inconștient, aproape nesimțitor.

Ar fi o glumă proastă, domnilor, să adaog că fui scăpat prin dublul sacrificiu al amicului și al tatălui meu.

Vă povestesc eu însu-mi această aventură și e de ajuns.

Dar țiu să vă fac să observați că sacrificiul tatălui meu conținea o parte de eroism care nu era comună. Și iată cum am știut-o.

După căderea celui de al doilea corp, balonul își relua șorul, ducându-mă, singur supraviețuitor al dramei ce se desfășurase. Coasta era apropiată. O atinsei fără a-mi da stama și căzuși la câțiva kilometri la Nord de orașul englez *Worthing*. Fui ridicat prin de sange, vântat, înghețat, dar în viață.

În marea mea câșpată, țineam încă ultima bucatică de hârtie, aceea pe care soarta o crunță. O deschisei ma-

șinalicește. Nu purta numele meu, ci pe acela al tatălui meu.

Pricepui atunci eroica înșelătorie a acestuia.

Fusesem hotărât de soartă, însă tatăl meu mă mințise, și, ca să mă scape, se aruncase de bună voie în valuri...

Povestitorul se opri, aruncă în foc Havana stinsă, alege alta pe care o aprinse.

Peste un minut de tăcere, ascultătorii, mișcați, se împrăștiară prin sala de fum și saloane. Rămăsei singur în fața vecinului meu de masă.

— Ești informat acum? mă întrebă el.

— Sigur. Supraviețuitorul unei asemenea drame nu e un domn banal.

— Nimeni nu se poate îndoi, când îl vezi corect, vorbăreț și galant, vorbind în frac și cu Havana în gură.

— Imi explic acum, răspunsei, de ce, tânăr încă, are părul alb.

Toussaint

PROVERBE

Negustorie pe datorie e curată sărăcie.

Femeia are meșteșug să imblânzească și pe dracul.

Unde-a sărit capra mai sus sare iada.

Cine poate oase roade, cine nu nici carne moale.

Ce mi-e baba Rada, ce mi-e Rada baba?

Numai cu vorba nu se face ciorba.

VIAȚA 'N GLUMĂ

REVERSUL MEDALIEI

In Iunie

Stimatul domn Groseanu trecea în orașul d-sale drept om cu greutate. De fapt, după cum e adevărat că vocea poporului e vocea lui Dumnezeu, onorabilul farmacist cântărea cel puțin 135 kilograme, din cari, e drept, trebuia să se scadă lanțul gros de dubleu al ceasornicului și tabachera, în greutatea totală de 5 kgr.

Corpulentul domn avea un defect — cine n'are pe lumca asta? — era de o sgarțenie nu rară dar unică. Purta cu un ce-mi pasă extraordinar o pereche de pantaloni carți, dacă ar fi putut vorbi, ar fi putut povesti multe din obiceiurile lui Mahomet.

Într-o zi când soarele își revărsa razele înfocate asupra orașelului, d. Groseanu se întoarse acasă cântând:

De ași trăi până în Ioanin

Leliță Ioanin,

Să mă sui în deal la Ioanin,

Leliță Ioanin.

Înălțate d-sale căsea ochii.

După 50 de ani de căsnicie își auzea pentru întâia oară.... Puiul cântând.

— Dar ce-ai pățit, Dumnezeu! Ce ți s'a întâmplat?

— Să bea vin să frig pastramă
Leliță Ioanin.

— Ci vino-ți în fire, bobocule. Să te audă cineva, să zică că ai inebunit.

— Pregătește. Anghelico. Scoate-ți din dulap rochia de mătase și mie dă-mi gherocul pe care l-a purtat ta-ta când m'a botezat.

— Dar unde pleci? La Paris, la Elveția, la Tarigrad?

— Mergem, mergem la munte! Într-o vilă elvețiană și acolo... legănați de freamțul vântului, vom petrece o a doua lună de miere a noastră.

O trăsura, sați mai bine zis rămașițele dăulate ale unei brisici, urca un drum de costișe, târâtă de un cal de cavalerie reformată, care și amintea de goarnelile manevrelor ca de trâmbițele Ierichonului.

În trăsura ședea tolanită perechea Groseanu.

— Te uită, Puiule, ce frumoasă e natura! Ce verde e pădurea și ce albastru e cerul!

— Să vezi ce frumusețe ne așteaptă! Să vezi ce primire! O să stăm împreună cu căpitanul Cremenescu, un erou care s'a bătut la Rahova și are de nevastă un inger de bunătate și mai are o fată care e un serafim de frumusețe și mai are un băiețel care e un arhanghel și care are să ajungă cel puțin general.

— Ar fi fost mai bine dacă eram singuri, dar tot e bine că eșim din duhoarea spițeriei noastre.

La o cotitură de drum apărură un fel de han dărăpănat, cu cele mai multe geamuri sparte.

— Uite vila noastră! — exclamă cu ifos pântecosul ofițer.

— Ziceai că e elvețiană? — întrebă numai decât jumătatea spițeriei.

— A fost... dar acum s'a naționalizat și dansa. Dar ce-are aface!

La poartă se afla familia căpitanului și, ca și când s'ar fi cunoscut de un veac, fură numai îmbrățișeri și sărutări, țipete și urlete de bucurie. Sosirea soților Groseanu — n'ai fi putut fi mai triumfată!

In August

O trăsura, sați mai bine zis rămașițele dăulate ale unei brisici, cobora un drum de costișe și soții Groseanu ședeau țepeni pe maldărul de paie. Spițerul era cu nasul umflat și bandajat din pricina unei mușcături de viespe și... jumătății d-sale nu i se mai vedeau ochii de buhăit ce era de mușcăturile țanțarilor.

— Nu se mai putea sta un ceas cu afurisita aia de familie a căpitanului.

— Inchipuște-ți Puiule, că scorpia aia de ofițereasă mă trimitea să-mi fac toaleta în bucătărie.

— De-o mie de ori era să strâng de gât pe mormolocul ăla...

— Dar fata! Rușinea familiei, nu altceva. Făcea fașoane până și cu chiorul ăla de vătășel dela primărie. Nu zici că într-o zi am găsit-o încălțată cu ciorapii mei galbeni!

— Și căpitanul care bea cu sticla și mie îmi ținea socoteala la pahare, la masă! Se învârtea pe lângă tabachera mea, de-ar fi mâncat-o din ochi.

— Bine că nu ți-a șterpelit-o, vulpea aia bătrână.

— De-or îndrăzni să vină la noi, după cum ziceai, îi otrăvesc cu stricnină... Vilă elvețiană ne trebuia!

— De-ași ști că pleznesc la mine 'n spițerie și nu mai zic vilegiatură cât oia trăit. Mă doare nasul de-mi vine să urli.

Cucoana își mângâie bărbatul:

— Lasă că ți face Anghelico o caciubă cu făină de in. Nu de ce-ai să-l dăruiești la spițeriea noastră!

Costache Giuțici.

POT EU SĂ NU TE-ĂȘTEPT?

*Cu vorbe pline de 'nțeleșuri
Mă rogî ca să te uit; dar cum?
Cînd mă doborî-o amintire
La fie-care colț de drum!*

*Cînd, ninși de floare, toși salcîmî
Ne chiamă tainic pe cărări,
Crezi tu c'atunci a noastre visuri
Nu vin să ardă 'n ochii mei?*

*Crezi tu, că seara, cînd e luna
De-asupra apîi sinilî,
Pot eu să-mî frîng o clipă dorul?
Pot eu să nu te-ăștept să vî?*

*Pot eu, nepăsător, să-mî spulber
Din suflet chipul tău senin,
Cînd tu știu bine că de-apururi,
Doar lîu cucernic mă închin?...!*

*... Ci tu mă rogî atât de rece
Ca să te pot uita; dar cum?
Cînd mi se neacă 'n lacrimi ochii
La fie-care colț de drum!*

P. Dănescu

IVAN TURGHIENEFF

FAUST

— Urmare —

Scrisoarea a șaptea

Acelaș, aceluiaș.

Din satul M..., 22 August.

Nu ți-am mai scris de zece zile. O! prietenul meu drag, nu pot să-mi mai țin taina! Cât sufăr! Cât o iubesc! Cînd ai ști cu ce strîngere de inimă, cu ce înfiorare am scris acest cuvînt fatal! Nu mai sunt copil; nu mai sunt nici măcar tînar; m'am trecut de vîrsta în care e aproape cu neputință să înșeli pe alții și așa de ușor să te înșeli pe tine. Realitatea, acolo e realitatea! O vîd limpede. Sunt de aproape patruzeci de ani; Viera este a altuia și pe acel „altul" îl iubește. Și, din simțirea asta bolnăvicioasă care mă mistue, n'am să trag decît niște suferințe adînci și o istovire de puteri. O știu, și cu toate astea n'am nici o nădejde, nici o vrere. Răbdarea asta, imi mai ușurează inima!

De-o lună încoace am văzut bine că aplecarea mea spre Viera crește din ce în ce. M'am neliniștit și în acelaș timp m'am bucurat. Unde mi-am inchipuit eu că eram din nou subjugat de o iubire, de o iubire aprinsă care, odată cu tineretea se duc și nu se mai întorc?... „Din nou", ce zic eu? Nicî odată n'am mai iubit așa. Nicî odată.

Mama Lescaut, Frétilions, au fost idolii mei... Acum, acum numai, știu ce vra să zică iubirea.

Mi-e rușine mie de gândurile ce-mî trec prin cap: „Iubirea nu vine decît din egoism. La vîrsta mea, egoismul nu se mai poate erta.

La treizeci și șapte de ani nu se mai poate îngădui să trăiești numai și numai pentru tine; trebuie să te faci de folos societății; să joci și tu un rol în lumea asta; să te apuci de vre-o treabă; să-ți plînești o datorie".

Și m'am apucat de o treabă. Adio frumoasele mele vise! Iată-le spulberate. Este un „nu știu ce", ziceam eu în scrisoarea întîi, un „nu știu ce" care-mî lipsește și pe care nu l-am simțit încă. Ei bine, iată-l: încercarea asta, de care n'am mai avut idee pînă acum.

Ce înrîurire are ea asupra mea? Caut să străbat cu mintea în viitor, dar o negură groasă îl învăluc și inima mi era grea, ca de plumb; mă simt într-o stare ciudată și grozavă.

Fată de alții, mă port ca și mai înnoapte, tot liniștit și plăcut; ba chiar și față de mine însu-mî, știu să mă țin în frînă. Nu mă las biruit ca un coyal, dar acolo, acolo în fundul sufletului, un viero o mă roade ca învieșunare, zi și nopte.
Cum o să sfîrșesc toate acestea?

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-1 VASILE TONEANU

Născut la Călărași în anul 1869, Vasile Toneanu vine la București în 1882 și intră la Conservatorul de artă dramatică unde urmează cursurile cu regretatul Ștefan Velescu. Examenul de absolvire îl dă cu o scenă din Molière și obține premiul I la comedie.

Velescu îl recomandă directorului Teatrului Național de pe vremuri, care-l angajează ca gagist în anul 1888, dându-i ca piesă de debut *Vicleniile lui Scapin* de Molière. Critica remarcă extraordinarele aptitudini ale tînarului debutant și îi prezice un viitor strălucit. Toneanu n'a desmîștit-o. Triumfurile debutului departe de a-l ameți îi dau măsura răspunderii, și de aici începe pentru tînarul artist o viață de studii.

Vasile Toneanu se afirmă ca omul lui Molière și al lui Rénard. Pe acesta el, cel dintîi, îl aduce pe scena românească.

Joacă rînd pe rînd în mai toate piesele clasicelelor comici francezi; crează pe *Crispin* din *Legatarul universal* și pe dracul din *Griselidis* în așa fel în cît în 1892 direcțiunea Teatrului Național îi face cinstea de a-l numi societar. Toneanu, recunoscător Casei care-l deschidea așa de larg porțile, consimte să înlocuiască pe Iulian care se îmbolnăvise, și joacă pe Jupân din *Voivodul Țiganilor*. Ce fel l-a jucat se înțelege ușor; căci de unde toți se așteptau că opera sa să cadă — Iulian fiind neîncuibil — ea face serii, scăpînd teatrul, care era angajat foarte oneros cu opera, de la un deficit sigur.

Toneanu s'a distins și ca autor de comedii. Lui i se datorește între altele *Tudorache Sucitu* și tot lui i se datorește o sumedenie de traduceri din clasicii francezi, localizări, etc.

Ce joacă? De toate și cu mult talent. Specialitatea lui însă sunt jumii primii și rolele de caracter, din comedie.

A vorbi de arta fină cu care acest

fruntaș al primei noastre scene interpretează diferitele roluri, e a te osteni să spui cu mult mai puțin decît poate da jocul lui minunat. Pe Toneanu îl simți și te mulțumești cu atât.

Nu voi să termin aceste rînduri fugitive fără să pomenesc o scenă care pune în lumină dragostea ce inspiră tuturor aceluia cu care venea în contact. Urmam amîndoi dreptul în București; Toneanu era nelipsit de la cursuri. Avea o deosebită dragoste pentru acela de procedură civilă. Cum însă regretatul profesor Tocilescu avea obiceiul în ultimul timp să cam întîrzie, Toneanu se urca pe catedră și ne povestea tot soiul de ghidoșii, imitînd vocea și gesturile profesorului. Studentii aflară de aceasta și începură să dea navală mai ales la acest curs. Intr'o zi, pe cînd Toneanu era mai în vervă, intră Tocilescu. Noi inghetasem, Toneanu, foarte calm, se scoboară dela catedră și spune cu un sânge rece nemai pomenit: «D. profesor Tocilescu va continua». A fost un răs de nedescris. Tocilescu râdea cu lacrimi, prea era inteligent ca să se supere.

Se întîmplă însă ca Toneanu, reținut de repetițiile dela Teatrul Național, să nu mai vie cîtva timp pe la cursuri. Studentii, fiindcă nu mai venea el, au început s'o rărească și ei. Așa că, într'o zi, de abia ne adunărăm 4 înși la cursul lui Tocilescu. Acesta întrebîndu-se care e cauza depopulării ne spune: «să-i comunicați lui Toneanu să nu mai lipsească că-l trîntesc la examen». Apoi ridicîndu-se dela catedră ca să plece adăose: «Ce-i de făcut? fără comedianții ăla nu mai am elevi». Și așa era, studentii veneau pentru Toneanu.

Ca note particulare: Toneanu e licențiat în drept și n'a părăsit o singură clipă Teatrul Național. În această privință deviza îi este: apă trece, pietrele rămân.

G. Metaxa-Doro.

Altădată, cînd eram departe de ea imi pierdeam tot cheful și eram atât de neliniștit încît era destul s'o vîd ca să-mî treacă. Acum însă, vîd cu groază că lângă ea nu mai dobandesc acea potolire.

O! prietene, și cît e de trist să te rușinezi de lacrimile tale și să fii silî să-ți le ascunzi! Tinerții, numai tinerții i se iartă lacrimile.

Nu pot să mă cîșcesc încă odată scrisoarea asta. Ea s'a rupt din inima mea ca un suspîn adînc. Numai

am nimic de spus, nimic... Răbdare! O să mă liniștesc eu odată, o să mă înfrînez și o să-ți vorbesc ca toți oamenii!

Acum, acum aș vrea să fi întrupat slăbiciunea mea în tine, și...

O! Mefisto, în tine nu, tu nu mă ajuli. M'am oprit înadins. Veșsem să trezesc în mine ironia. Mi-am zis că, după un an, voi fi lîn drept niște fleacuri toate aceste plînsuri și ușurări ale inimii; zadarnică încercare!

Mefisto e învins, și acul botjocorei sale tocit. Adio. Al tău, P. B.

Scrisoarea a opta

Acelaș, aceluiaș.

Satul M..., 8 Sept. 1856.

Scumpul meu Simon Nicolaiteh, scrisoarea mea cred că te-a întristat tare mult. Tu știți însă, că sunt deprins să exagerez emoțiile. Cu timpul, și asta va trece. Totuși, și acum îți scriu cu lacrimi în ochi. N'am putut înlătura încă această meteahnă. Liniștește-te. Nicî acum nu pot tîgădui iubirea ce o am pentru Viera. Dar, ți-o spun, nu-i nimic extraordinar.

Să primesc cea ce-mî propui, ca să vii să mă alini, nu, asta nu se poate. Un drum de o mie de verște și pentru ce? Nu, ar fi o nebulie. Sunt foarte mișcat de această nouă dovadă a prieteniei tale și nicî odată n'o voi uita-o.

Dar drumul ce te-ai hotărî să faci, ar fi de prisos, fiindcă în curînd vii eu la Petersburg. O să te vîd, o să mă așez lângă tine, pe divanul tău, o să-ți povestesc niște lucruri în care nu vreau să intru acum, ca să nu las tîrât de niște aiurări zadarnice. Înainte de a veni, o să-ți mai scriu. Decî, la revedere în curînd. Fii liniștit și nu te îngriji atîta de soartă prietenului tău.

P. B.

Traducere de Virgil Mastacan

CUGETĂRI

Cel mai mare dușman al fie-cărui stă în inima lui.

Seneca

Nu te simți la largul tău de cît acolo unde te ști la locul tău.

Dandell

Nu osîndim la alții de cît defectele de care noi nu profităm.

Dumas-tatăl

Geniul este ca vîntul: nu se știe nicî de unde a venit, nicî unde se duce.

Carmen Sylva

Numai viața te învață să trăiești.

Vallour

Mărimea faptelor omenești se măsoară după inspirația care le-a dat naștere.

Napoleon I

Ilustrația noastră colorată

Marile inundații din Capitală

În noaptea de 18 Mai o formidabilă revărsare de nori a căzut asupra Capitalei noastre, producînd în mai multe cartiere mari inundații. Pe mai multe străzi apa era de peste un metru; în numeroase case apa a intrat în pivnițe, cauzînd mari pagube locatarilor. Din cauza apelor s'au prăbușit zidurile câtorva case.

Ilustrația noastră de astăzi reprezintă scena cum pompierii pompează apă dintr'o casă din strada Tudose, cartierul gara de nord.

DIN HAZUL ALTORA

O nouă boală de inimă

Un bătrîn călătorește într'un vagon cu două fete tinere. Una din ele e palidă și pare foarte bolnavă.

Bătrînul, profitînd de un moment cînd fata cea palidă se uită pe ferreastră, întrebă pe cealaltă:

— Suferi de inimă, nu e așa?

— Vai, da, domnule.

— E vorba de vre-un anevrism, de sigur.

— Așa! E vorba de-un cîșter de cavalerie.

CEALALTĂ

MARE ROMAN de HEIMBOURG

— Urmare —

VIII

Când mă deșteptai, bunica era la patul meu.

„Ești bolnavă, Toaneto? Te rog, pentru numele lui Dumnezeu nu te îmbolnăvi!”

— Îmi este bine, bunicuțo, răspunsei eu, pe când amintirea celor ce se întâmplaseră îmi reveni iar în minte. Nu am nimic, am să mă scol îndată.

— Alături mai bine. Eu m'am sculat de mult și te-am auzit suspinând și sbătându-te în somn. Vream să-ți vorbesc. Charlota doarme?

— Da, bunico; ea nu se scoală nici odată mai de vreme de opt.

— Foarte bine; nu face sgomot; am primit o scrisoare de la Jean.

— Ce face? Ce vrea? Cum a primit el vestea morții tatălui nostru? Bunica, cu un gest nervos își dete părul de pe frunte și răspunse:

— Rău Toaneto; a fost bolnav, îmi cere bani, o sumă destul de bunicică.

— Bolnav, bunico?... Săracu Jean, și noi nu avem bani ca să-i trimitem.

— Nimic; nu îi pot veni în ajutor, și chiar de ar muri în mizerie nu am să mai fac nimic pentru el, cum a zis el, nu mai pot.

Eu știam bine că spuneam adevărul, așa că nu găsi nimic de răspuns.

„Venii să-ți spun, că Charlota nu-ți spu nimic. Știi că îl adoră; ar fi capabilă de cine știe ce scene, să ne facă; dar cum ți-am mai spus, nu e nimic de făcut, tot ce aveam, din cauza lui s'a dus tot, vai!”

— Dar ai să-ți răspunzi bunici?

— Nu, la ce bun?

— Cât cere?

— Trei mii de franci. Zice că a găsit o ocazie bună pentru a intra într-o afacere, care îi oferă toate garanțiile de reușită. Așa fi vrut să-ți ajut, dar de unde să ia atâția bani?

Chiar ar trebui să faci pe Charlota să înțeleagă ca să fie și ea mai economică; ea nu pricepe că nu ne mai putem permite nici o fantezie! Am avut o scenă cu ea aseară foarte neplăcută: a venit cu o listă de culori și pensule, care se urcă la 30 de franci, și când i-am spus că nu i le pot cumpăra a început să plângă ca un copil pe care îl pedesești de geaba.

Odată cu scrisoarea lui Jean am mai primit și recipisa pentru o rochie a ei care și-a comandat-o și care trebuie să sosească azi. Te întreb pe tine, ce îi mai trebuia o rochie nouă, aici la Rotenburg, unde nu vedem pe nimeni; cine o să-ți plătească recipisa?

Apoi biata bunica eși ridicând din umeri, foarte abătută.

Sunt zile, când crezi că nici odată nu ai să mai vezi soarele, momente când viața te apasă, ca o greutate, care te prăpădește fără a fi în stare să o înlătură. Cu toate acestea trebuie să înduri jugul care zilnic îți este impus!

Mă sculai și mă îmbrăcai repede, căci mă chema bucătăreasa care făra mine nu o putea scoate la căpătâiu.

— D-ră Toaneto! o auzii eu bătând deja în ușe.

Cel dintâi lucru ce trebui să-ți dau de făcut, era ca să duci răspunsul lui Charles Roden, răspuns pe care nu îl aveam. Mă strecurai, prin urmare, binișor la patul Charlotei; de odată mă simții prinsă de rochie:

„Scumpă Toaneto, un moment, te rog! îmi zise ea cu blândete.

— Ce e Charlota?

— Am avut un vis îngrozitor, Toaneto, dar câte odată visele sunt așa de ciudate. Vreau să te întreb numai dacă tu crezi că Charles Roden este un caracter leal. Spune-mi sincer ce crezi tu; înțelegi ce vreau să zic: să nu fie egoist, ci generos, nobil...

— Pentru ce mă întrebă asta, Charlota? Eu îl cred cel mai bun bărbat din lume, asta o știu.

— Vreau să-mi răspunzi: este generos, adevărat cavalier?

— Cred că da.

Ea se uita la mine: fața îi era palidă ca broderia de la cămașă, exprăsiunea feței îi era hotărâtă, aproape infircoșătoare de seriozitate.

„Spune-ți atunci să vie, îmi șopti dânsa întorcându-și fața dela mine.

— Vrei Loty? Îi iubești în adevăr?

— Îi vreau, răspunse ea, cu o voce năbușită.

Nu mai insistai și intrai aproape clătănindu-mă în bucătărie unde mă aștepta bucătăreasa.

Îmi ceru bani pentru pâine, lapte, mai știu eu ce? Îi dedei, apoi rupând o foaie din carnetul meu de bucătărie îi scriseră: „Da” cu mâna tremurând. După ce făcui adresa, spusei bucătăresei să se ducă dincolo și să dea bilete d-lui Roden în mână.

Bucătăreasa îmi aruncă o privire șireată și eși; dar când ajunse în prag se întoarse și îmi zise:

„Așa dar este adevărat aceea ce se spune? Te poți încrede în mine, d-șoară.

— Și ce se spune?

— Că d. Charles este pretendentul d-tale. O să aibă în d-ta o soție model; să mă crezi d-ră; ar fi putut avea fetele cele mai bogate din Rotenburg; dar Rodenii toți și-au păstrat gusturile lor proprii, ei nu sunt ca toată lumea! Acum, mă duc să-ți duc bilete d-tale, d-ră!

Plecă. Nu găsi nici un cuvânt de reproș pentru această limbă indiscretă. Îmi ascunsei fața în mâini și mă pușei pe plâns. Charles Roden pretendentul meu! Doamne! Ce sfâșiere pentru întreaga mea viață! Avea să fie logodnicul, bărbatul sorei mele!

Pe la orele 11, totul fu pregătit pentru vizită; bunica, în rochia ei neagră de mătase, sta în jețul ei! Avea tricoul cu cărligele gata de lucru, dar nu mișca; sârmana mea bunicică, nu-și venea să creadă că Charlota de Werten să consună a lua pe Charles Roden.

„Loty, pe Loty a cerut? întreba ea pentru a treia oară.

— Da, bunico!

— Și ea primește! Charloto, vrei tu să eși pe Charles Roden?

— Da, răspunse aceasta fără șovăire, stând cu brațele încrucișate, palidă și cu umerii ridicați, ca și când i-ar fi fost frig; sta lângă sobă: coadele pe care îi plăcea să le lase pe spate, în voe, acum și le pușese pe cap; părea îmbătrânită cu câțiva ani, cu toate acestea era frumoasă, mai frumoasă de cum nu o mai văzusem.

Când răsunară pașii pe scară, ea îngălbeni mai mult și făcu o mișcare de fugă; dar nu ținu decât o clipă; privirea ei se aținti spre portretul lui Jean, care era pus deasupra canapelei, în uniformă, și nu mai făcu nici o mișcare.

Bunica se ridică și se duse chiar ea de deschise ușa, de unde veneau bătăile discrete. Când văzu pe Charles Roden intrând, fugii în odaia de culcare, închizând cu îngrijire ușa în urma mea.

„Să fii singură; să nu văd nimic, să nu aud nimic, să mor! îmi ziceam. Este cu puțință să înduri asemenea chinuri și să mai trăiești încă?”

Cu mâna pe lemnul dela fereastra care da pe balcon, îmi lipii capul care îmi ardea pe geamuri și mă uitam peste panorama deșartă ce aveam înaintea mea, pe când vocea lui Charles Roden îmi răsuna surd în ureche.

Sărmană Toaneto, părăsită de toți chiar și de speranță! Un pas ușor mă făcu să-mi întorc capul: Loty se strecurase binișor pe un scaun lângă mine.

„Vino Toaneto, vino cu mine, tre-

buie să mă duc la mamă-sa”, îmi zise ea apucându-mi mâna.

Privirea ei rugătoare mă înduioșă până la inimă. Ne luarăm pălăriile și hainele pentru a reîntra în salon.

Charles ținea mâna bunicii, fericierea îi deslegase limba: cu vorbe elocinți o asigură de afecțiunea lui de copil, de recunoștința lui.

„Te cred, dragă Roden, răspunse bunica, mângâind cu mâna ei sbărcită capul băii aplicat în spre dânsa. Îi întinsei și eu mâna, nefiind în stare a-î vorbi; el îmi mulțumi și rugă pe Charlota să vină:

„Mama ne așteaptă, zise el.

„Vino cu noi Toaneto” se ruga Loty ca un copil căruia îi este frică. Charles sperase să meargă singur cu ea; dar Charlota mă ținea de rochie și nu-mi da drumul, așa că trecurăm câteșii trei prin alee. El oferise brațul logodnicului lui, dânsa, abia își apăsa vârful degetelor. Ajunși la poarta mare, înainte de a intra în curte, ea își retrase mâna zicând pentru a se scuza:

„Se merge mai bine singur pe aci.”

Dar el îi reluă mâna:

„O! nu-mi refuza această plăcere, te rog! mama ne pândeste; uite-o la fereastră!”

Amândoi trecură curtea cea mare, trecând pe lângă staule și îndreptându-se în spre casă. D-na Roden îi aștepta în prag; lacrimi și giroaie îi picară de-a lungul obrajilor, pe când își întindea amândouă brațele spre Charlota pentru a o atrage pe peptul său și a-î zice:

„D-zeu să-ți binecuvinteze venirea, fata mea! Caută de fă fericit pe băiatul meu, este singurul ce mi-a mai rămas, o știu!”

Apoi intră de se așeză la locul ei obișnuit, plângând acum fără nici o rezervă, și stergându-și din când în când fața cu batista. Loty ședea nemșcată și tăcută lângă ea. Chiar ea, și noi toți, simțeam că bătrâna femeie se îndoaia ca Loty să facă fericit pe fiul său.

Logodnica mai cu seamă își dete socoteala, și zise cu oarecare amărăciune, aproape cu asprime

„Mamă!”

Aceasta își uscă lacrimile; apoi pentru a își repara greșeala alergă la biuroul său și scoase din una din cutii, o cruce mare de aur, ornată cu diamante strălucitoare.

„Această cruce, zise ea zâmbind printre lacrimi, bietul bărbat-meu mi-a dat-o în ziua logodnei noastre; ia-o și fie ea încă odată în stare a împodobi o logodnică, tot așa de iubitoare și de fericită, cum am fost eu din acea zi!”

Charlota luă crucea din mâna bătrânei, fără un cuvânt, fără un semn de emoție, sărutând numai pe d-na Roden.

Charles deschise ușa și strigă cu o voce puternică:

„Hei! Minna, Frederic, Gertrudo, veniți toți!”

Și când toți fură de față, începând cu fata dela staule, până la băiatul dela grajduri, luă pe Charlota de mijloc și le strigă:

„Priviți pe logodnica mea, oamenii buni! Măine ne logodim; d-ra Gertruda să aibă grije de voi, ca să nu vă lipsească nimic. Tu, Davide, apropiete-te! Tu ai adus pe d-nele când ai sosit aci; tu mi-ai adus logodnica, tu ai să ne duci la biserică, ca să ne cununăm, nu e așa Charlota?”

Ea privea în văzduh, deasupra tuturor acestor oameni; își mai amintea ea oare de acea seară și de observațiile batjocoritoare la adresa lui Charles Roden? Obrajii i se roșiră de odată, făcu un semn afirmativ și se depărtă lăsând pe logodnicul ei singur pentru a strânge mâna tuturor cari înaintau spre el, cu câte un cuvânt de bucurie și de blagoslovenie. Cu buzele strânse ea se dete înapoi până la fereastră, și înfățișarea ei deveni atunci nerăbdătoare și plictisită, ca și cum ar fi căutat ceva în zadar, și vrea să respingă o povară pe care o simțea pe greoa pe umerii săi.

IX

Cinsprezece zile trecuse dela logodnă. Ce lungă vreme și dureroasă! Nimeni, afară de Charles nu avea aerul fericit și fără grije.

El, singur părea cel mai fericit, mulțumit și pe față i se citea bucurie, ori de câte ori venea la noi.

De obicei venea mai întotdeauna pe la orele 5, și sta până seara. Nu venea nici odată cu mâna goală, și ținea obiectul ascuns la spate, și apoi binișor îi puneu ori pe genunchiul Charlotei ori pe lucrul ei.

Erau cadourii bizare, ceace se poate găsi într'un orașel, când vrei să aduci cu ori ce preț un cadou: o cutie cu foarfece ca vai de capul lor hârtie de scrisori, garnisită cu flori sau cu pasări, o sticlă cu un parfum de te apuca durerea de cap, o cutie cu săpun, mănuiși, mai știu eu ce? Altă dată venea numai cu câte un buchet de flori al cărui miros oferea contrastul cel mai plăcut, cu toate banalitățile zilelor precedente.

Eu nu îndrăzneam niciodată să privesc pe Charlota când primea aceste cadouri: erau așa de nepotriviți cu gusturile și obiceiurile ei! Și cu toate acestea, el i le da cu o delicateță mișcătoare încât în fundul sufletului meu, o invidiam pentru tot ce îi da el!

Ea puneu tot ce primea într-o cutie mare, pe care o golise îndădă, făcând tot ce îi sta prin putință a nu întâlni privirile de dragoste, sau întrebătoare pe care i le adresa Charles.

Dând o mare dovadă de stăpânire pe sine-însăși, devenise foarte tăcută, și luase un aer rece și grozav, care ar fi disperat pe orice amoretzat mai puțin orb ca Charles Roden.

Aceasta însă se lăsa să fie răsuțit ca o vârtelnită, aprobând tot ce-î hotăra.

Pretextând doliul pe care noi îl purtam încă, ea refuzase a face vizitele de logodnă, și când primea să se plimbe cu el, nu îl lua niciodată la braț, prefăcându-se că îmi vorbește mai mult mie. De și îl măhnea această ciudată purtare a ei, totuși nu protesta niciodată, și nici nu încerca a o contraria vre-o dată: primea tot dela prietesa lui!

Din ziua când ea îi spusese că are aerul unui arendaș cu cismele lui înalte și întoarse, nu le mai puneu, precum numai puneu nici cravatei de culoare pe cari Loty le găsea ordinare. Vorbea în sfârșit a face parație, pentru ea, la primul cat al casei, și a-î pregăti astfel un salon tot în albastru, de oarece îi plăcea mult culoarea asta, și îi ședea așa de bine.

Bunica ședea lângă ei, dar foarte rar intra în conversația lor, adică în a lui Charles, căci Charlota abia de deschidea gura.

Ea se schimbăse mult de câtva timp; tristețele consecințe ale ultimilor ani, păreau că apăsase mult asupra ei; așa că o vedeam slabind cu ochii.

Câte odată d-na Roden însoțea pe fiul său; atunci cele două bătrâne se retrăgeau cu plăcere în odaia mamei mare pentru a vorbi împreună de vremea lor, din tinerețe, a cărei amintire fericită le umplea de bucurie. Noi rămâneam în salon; Charles nu avea ochi decât pentru Charlota, pe când eu mă arătam că sunt cu toată nădejdea, la lucru meu.

O! ce lung mi se părea timpul!

Se apropia Crăciunul. Într-o seară, era trist și ploua afară, Loty cu brațele încrucișate privea pe fereastră, întorcând frumosul ei profil logodnicului ei, care părea că o mângâie din ochi, la câți-va pași de ea. Nimeni nu vorbea.

„Nu e așa Charles, zise ea deodată, întorcându-se spre el, că ai oarecare avere?”

El îi întinse mâna răzând, pentru a-și ascunde mirarea și îi răspunse:

„Da, prințeso, destulă pentru a trăi frumos amândoi.

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apare Dumineca viitoare.

FIGURI DIN ANTICHITATE

ARCHIMEDE

Pe la anul 287 înainte de Christos se naște la Syracuse (un oraș în Sicilia) Archimedes, care ajunge mai târziu celebrul geometru grec.

El era înrudit, precum ne spun scriitorii vechi, cu Hieron, regele Syracusei.

Archimedes încă din cea mai fragedă vârstă avea o predispoziție înăscută pentru matematică, era un copil foarte deștept, îi plăcea în continuu să socotească. Părinții săi a-deseori îl certați zicându-i: „Măi băete, mai lasă socotelele la o parte, ce atâta socoteală, — socoteală și iar socoteală?”

Haide mai pleacă la joc cu alți copii, c'o să te tîmpești de atâta socoteală!... „Dar când credeai ei, că fiul lor se joacă, spre marea lor surprindere iarăși îl găsesc lucrând la socotele.

În fine toate încercările lor de a-l desobicia de la socotele fură zadarnice, băiatul socotea și iar socotea, făcea într-una la calcule.

„Să-l lăsăm, dragă, să socotească zice într-una din zile tatăl băiatului, către soția sa, poate va deveni vr'un mathematic mare”.

„Să-l dezvoltăm această predispoziție înăscută”, îi răspunse femeia sa. Astfel dar îl trimiseră la Alexandria (în Egypt), să asculte lecțiile celebrului geometru grec Euclide.

Archimedes deci era în clementul său, numai era nimeni, care să-l oprească de la socotele, însă tendința aceasta de a ști i-a fost foarte folosită. În curând Archimedes se făcu cunoscut prin descoperiri foarte importante pe terenul matematicii — al științelor.

„Să-i mijlocul de a seca bălțile scările Egyptului, apărând țările vecine de revărsările Nilului prin construirea unor diguri co-muni de mari și puternice.

Reîntorcându-se la Syracuse, Archimede și consacra talentul său la apărarea patriei, ce era atunci asediată de celebrul general roman Marcellus, prelungind timp de doi ani împotriva sa de la anul 214 până la anul 212 înainte de Christos.

Iată care erau mijloacele lui Archimedes de rezistență:

Prin ajutorul unor construcțiuni mecanice Archimedes ridică corăbiile inamice în slava cerului, la o înălțime foarte mare în aer și de acolo le dădea drumul să cadă pe petrii, pe stânci colosale, de se făceau praf.

Alteori romanii vedeau cu uimire, ză corăbiile luau foc deodată. „Măi” te să fie pricina, de corăbiile s'au aprins deodată, iar blestematul de Archimedes trebuie să le fi făcut pocinogul!”

În adevăr că așa și era, fiindcă Archimede stătea tîpîlat de o parte pe teren și prin ajutorul unor oglinzi foarte mari concentra razele solare drept în mijlocul corăbiei și într-o clipă lua foc.

Generalul roman Marcellus zise într-o zi către subalternii săi: „Cu blestematul de Archimedes n'o scoatem noi la capăt decât dacă vom năvăli prin surprindere în Syracuse”. Zis și făcut.

Într-una din zile romanii năvăliră prin surprindere în Syracuse.

Archimedes tocmai era preocupat de rezolvirea unei probleme, căreia nu-i putea da de cap, atît era de grea. Stătea bietul om de socotea și iar socotea dar nu putea scoate socotelele dela un capăt.

— Ce faci aci bre omule? îi zise soldatul roman.

— Socotesc sferoidele și conoidele.

— Ti-o! arăta eu sferoide și conoide, ne-ai făcut; cu sferoidele și conoidele tale, ne-ai aprins corăbiile!

— Așa? Ei credeam, că s'au aprins dela sine, îi răspunse Archimede.

— Nu te mai prefacă, ce mai vulpe mi ești, baide urmează-mă să te satureți de sferoide și de conoide! Lasă-mă nițel, să văd dacă cumva n'o pot scoate la un capăt problema începută.

„Va să zică nu mă urmezi atunci?” Na și zicând vorba aceasta îi infipse lancea în spate străpungându-l. Moartea i-a fost fulgerătoare.

„Aceasta s'a întâmplat la anul 212 înainte de Christos.

Generalul Marcellus a pedepsit cu moartea pe soldatul roman, care a ucis pe Archimede.

El voia cu orice preț să-l cruțe și să-l ia în serviciul armatei romane.

În semn de admirație către geniul lui Archimede Marcellus îi ridică un monument de toată frumusețea cu inscripția: „Sub această piatră zace Archimedes acela care a fost cel mai mare geniu al lumii”.

Archimedes s'a ocupat cu partea teoretică și practică a științei.

Lui Archimedes îi se datorează celebritatea scrierilor teoretice: „Despre sferă și cilindru. Măsura cercului. „Spiralele. Despre centrele de gravitate ale liniilor și ale planurilor. „Despre echilibrul corpurilor cufundate într'un lichid.

În practică lui Archimedes îi se datorează invențiunea complexului de roțile alcătuint mașina numită polispast, ce servește la ridicarea greutateților colosale.

El a mai inventat roțita mobilă, șurubul fără sfârșit și șurubul gol, ce se numește încă și astăzi șurubul lui Archimede, ce l'a întrebunțat la secarea mlaștinilor Nilului.

Mai mult decât atât, Archimedes prin geniul său a fabricat o sferă, ce reprezintă mișcările corpurilor cerești.

Archimede avea o credință foarte mare în puterea pârghiei, în puterea brațului și adese ori zicea:

„Dați-mi un punct de sprijin și eu vă ridic lumea în aer!”

Archimede era foarte entuziasmat pentru știință.

Se spune, că găsind el soluțiunea problemei de areometrie, pe când era în baie, că orice corp cufundat într'un lichid perde din greutatea sa o cantitate egală cu greutatea lichidului deslocuit, atât de mult l'a impresionat această descoperire, încât eși în pielea goală pe stradă alergând și strigând prin oraș: Eureka, ceace însemnează pe românește — „Eu am găsit!”

I. Torelli a publicat la 1793 la Oxford scrierile lui Archimedes, comentate de un scriitor Eutocius în traducere latină.

La 1807 au fost traduse și în franceză de celebrul ellinist Peyrard, iar la 1808 au fost revăzute de Delambre, celebrul astronom francez.

A. Vântul

ESECUȚIUNEA

(O parabolă de Hesse)

Domnul nostru Isus Christos se coborâ într-o zi cu mai mulți din ucenicii săi de la munte la șes, și se apropie cu toți de zidurile unui mare oraș. La porțile căruia se adunase o mare mulțime de oameni. Venind și mai aproape văzură ridicat un eșafod și pe călăii la lucru, tărînd spre locul de execuțiune pe un om slăbit de inchiisoare și de tortură.

Mulțimea adunată și bătea joc și scuipa pe condamnat și aștepta cu o bucurie și poftă zgomotoasă decapitarea lui.

— Cine o fi ăla, se întreabă ucenicii, și ce a săvârșit, că mulțimea cere cu atîta sălbătăcie moartea lui? Nu vedem, pe nici unul care să aibă milă de el sau să plîngă.

— Cred, zise Măntuitorul cu tristețe, că el este un eretic.

El plecă mai departe și de oarece ajunseră în mulțime, ucenicii cuprînși de milă întrebară pe oameni de numele și crima săvârșită de acela pe care-l văzură acum îngennunchiînd în fața blocului.

— Este un eretic, strigară oamenii plini de mânie, și ura uități-vă cum și pleacă capul! Jos cu el! În adevăr mișelul a voit să ne crîvețe că cetatea Paradisului are numai două porți, și noi știm doar că sunt douăsprezece.

Ucenicii uimiți se adresa Măntuitorului întrebându-l:

— Cum a putut afla aceasta?

— N'a fost lucru greu, zise el încet. Dacă el ar fi fost un asasin sau un hoț sau un criminal de ori-ce fel, ar fi găsit în popor milă și îndurare. Mulți ar fi plâns, și mulți ar fi jurat că el nu este vinovat! Pe acela însă care are o credință proprie, poporul îl privește fără milă, cum este măcelărit și cum cadavrul lui este aruncat la câini!

C. Scurta

JOCURI

ȘARADĂ

de d-nu B. Codreanu, loco.

Prima parte inversată
Plantă cunoscută-arată;
Partea doua căutată
Nume masculin-aflați.
Tot cuvântu împreunat,
De Sân Gheorghe-i căutat.

Cupoanele și deslegările se trimit administrației, strada Brezoianu, 11.

Deslegarea problemei aritmetice din ziarul «Universul Literar» No. 22 este:

A cântărește 68 kgr.
B   "   34   "
C   "   17   "

Total 119 kilograme

Au câștigat, prin tragere la sorți, câte unul din cele 10 volume-biblioteca oferite ca premii, următoarele persoane:

București: d. Const. M. Cioranu; d-na Elona C. Vasilescu și d-soarele Marioara Tănăsescu și Maria Dumitrescu.

Gara Vameș: d-ra Stăncuța Pascal. Zvoriștea (Dorohoi): d. Ioan B. Paltineanu.

Găneasa (prin Piatra-Olt): d. Const. Georgescu.

Titu: d. I. Nicolescu. Constanța: d. Ioan Vlădila.

Choumla (Bulgaria): d. Isak Aron.

POȘTA REDACȚIEI

D-lui Alexandru N., loco.—Bucățile trimise nu însemnează nimic. Nu tot ce se scrie pe hârtie se poate tipări.

Ignotus, Pitești.—Nimic nou în «Un rătacit»: credem că femeia nu e atât de rea. Puteți trimite altceva.

D-lui C. S., loco.—Treceți pe la redacție.

D-lui P. G. Paul, loco.—Vino pe la mine. Sunt acasă de la 7-9 dim.

D-lui Iosif Ș., loco.—D-vs. nu știți românește destul de bine.

D-lui G. N. P., Boințin.—D-vs. nu știți gramatică. Cum vreți să fiți scriitor?

D-lui M. Al. Christ., loco.—Mai trimiteți și altceva. Vom vedea apoi.

D-lui Nic. J. D., Craiova.—Mulțumim. Vom utiliza ceie trimise.

D-lui M. E. P.,—Cămguing.—Publicăm Maximele și «Rândunicea». Făbulele slabe ca traducere. Mai trimiteți.

D-rei V. V., Adjud.—Ne pare rău că bucata trimisă e prea copilărească. Cu stilul d-v. vidiu trebuie să fi scris lucruri mai de seamă. Dacă vreți să îngrijii puțin gramatica, să scrieți pe o singură față și să nu mai vorbiți de dragoste, mai trimiteți.

D-lui G. R., loco.—Nici d-v. nu știți românește.

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEII

— SUB DIRECTIA —

Doctorului I. K RIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie și spitalelor Eloriei

SECTIE SEPARATA pentru BARBATI (hemoroide, hernii, tumori, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionica 8, în dosul Teatrului Național

— TELEFON 2/96 —

N'aveți teamă!

Plouă, plouă, ce ne facem?!... E potop adevărat. Si Cucoanele din țară Toate, toate n'au rugat.

Să le scriu nu cum-va oare Pudra „Flora” va dispăre Din pricina aștor ploți, Și pieri-vor în șuvoi?!

Naveți teamă! — Cât în lume Răsări-va Aurora Nu mai pot ca să dispară Pudrele și Crema „Flora”. CAROL SCROB

Soarta Omului

DESCOPERITA prin CĂRȚI

Arta de a-și ghici ori-cine viitorul etc. Un volum de 142 pagini cu numeroase figuri. Puteți ghici tot ce doriți, cunoscând cine va voeste binele și cine va dușmănește. Vă tîlmăcescți visurile. Vi se spun despre Logodne, Comori, Cîștig, Mosteniri. Vă aflați norocul. Deveniți chiromantist, ghicitor, etc., etc. Vă luminați în întunecul misterelelor nepătrunse. Trimiteți costul de Lei 1,75 prin mandat postal sau mărci postale și primiți această interesantă carte franco și recomandată imediat.

Cheia și Tezaurul Fericirilor

este apoi cartea «Magnetoterapia», adică: vindecarea sigură și radicală a tuturor boalelor prin magnetism, în cât se spune cu drept cuvînt: realizarea imposibilității! Superb volum cu splendide și numeroase ilustrațiuni, de renumitul medic specialist vienez Dr. Graztinger. Franco și recomandat ori-unde: Lei 1,95.

Amîndouă cărțile comandate împreună costă numai Lei 2,75, franco și recomandate la domiciliu.

Adresați comenzile și banii către: Agenția Universală de publicitate literară «Pressa», București, Căsuța 153.

Tăiați acest anunț și păstrați-l!

CĂRUCIOARE pentru COPII și BOLNAVI. Colecțiunea cea mai bogată 200 Modele perfecționate engleze și franceze. CARUCIOARE CARE SE ÎNDOAIE Catalog Franco CH. EVRARD FABRICANT 50, Rue Rochechouart, Paris

Tusea cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur PECTOSIN ITEANU — Sticla lei 3.—Droguerii și Farmacii— Anemia ciorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală combatute HEMOFER ITEANU Face poftă de mâncare și este unul din cele mai puternice reconstituente ale corpului slăbit. Sticla lei 4.—La droguarii și farmacii

NOUILE PREMII

ALE ZIARULUI

„UNIVERSUL“

Cu incepere de astăzi, ziarul „Universul“ va oferi cititorilor săi următoarele mari
și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei,
pe strada Furnica.

UN DORMITOR DE BRONZ

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „Industria Metalică Marcu“, B-dul Elisabeta No. 5

UN DIVAN-PAT și UN SALONAS MODERN

Cumpărate de la marele magazin de mobilă LA CENTRALA, Marco Dattelkremer, str. Carol No. 62

Un mare Pedestal de Marmoră

Foarte frumos scîlțotat, pentru flori.

Una Bicicletă, Una Pușcă de Vânătoare și Un Pistol Automat

Cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zissmann calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecționat

O Vioară sistem Stradivarius

Cumpărate de la marele magazin Jean Feder, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeş cumpărat de la magazinul
La Harpa, c. Victoriei 5.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și 0 pe-

reche cercei cu 6 pietre diamant, cumpărate de
la cunoscutul

magazin „Ceasornicăria Colței“.

Una pendulă de perete artistică lucrată, bătând
orele.

0 elegantă pendulă de birou.

Doă fructiere, cumpărate de la marele magazin de
horologerie și bijuterie Th. Radivon,
Bulevardul Elisabeta No. 9.

Un inel De dam cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Sease ceasornice pentru bărbați.

Sease ceasornice „Réveil“.

20 abonamente pentru 6 luni la „Veselia“

10 abon. pentru 6 luni la „Ziarul Călătoriilor“

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL“ menține aceleași prețuri de abonament adică:

— Lei 18 pe un an; Lei 9,15 pe 6 luni; Lei 4,65 pe trei luni —

Abonații mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR“, iar cei ce se abonează cu incepere de anul
mai primesc un volum din

— Memoriile Regelui Carol I —

Spre a participa la premiile acestea, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6
luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.